

נתונים כלכליים על

מערכת החינוך

2014

במצגת זו מוצגים שלושת הנושאים הבאים:

1. התקציב של משרד החינוך והשתתפותו בתקציבי גופים אחרים
2. ההוצאה הלאומית לחינוך
3. ההוצאות לחינוך של משקי בית לפי חמישוני הכנסה

להלן כמה מהממצאים העיקריים העולים מתוך הנתונים התקציביים:

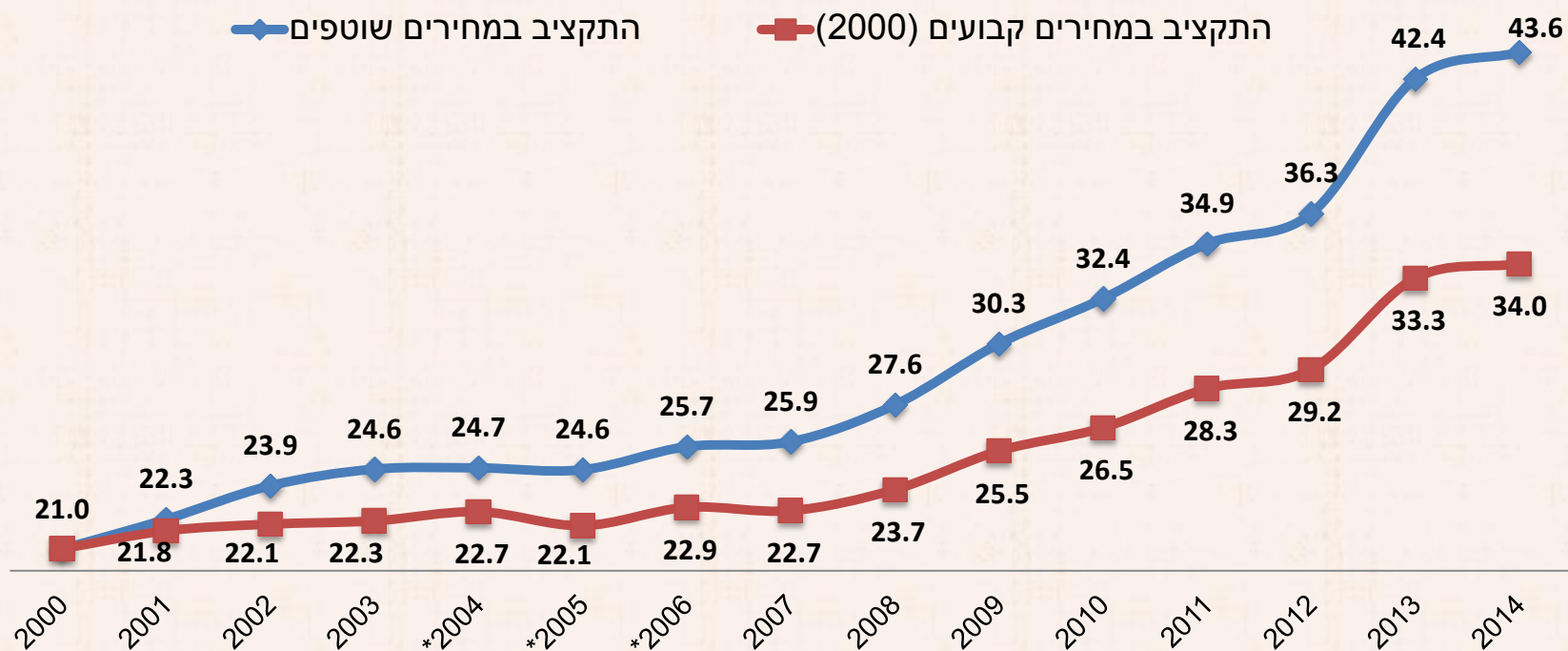
- **תקציב משרד החינוך שאושר לשנת 2013 עומד על כ-42.4 מיליארד שקלים. תקציב משרד החינוך שאושר לשנת 2014 עומד על כ-43.6 מיליארד שקלים.**
- **תקציב משרד החינוך גדל מ-21 מיליארד שקלים ב-2000 ל-43.6 מיליארד שקלים ב-2014. במחירים קבועים, גידול זה מהווה 61.8%. תקציב הפיתוח הכללי בשנת 2013 הוא 1,818 מיליון שקלים וב-2014 הוא 1,811 מיליון שקלים.**
- **המיון הכללי של התקציב ב 2013 מלמד כי 88.8% מהתקציב מיועדים לשכר ורק 11.2% לשירותים, מוצרים ולהוצאות אחרות. המיון הכללי של התקציב ב 2014 מלמד כי 89.9% מהתקציב מיועדים לשכר ורק 10.1% לשירותים, מוצרים ולהוצאות אחרות.**

- **משרד החינוך משתתף בתקציב השלטון המקומי: 25.8% מכלל תקציב המשרד ב-2013 ו- 25.6% ב-2014 מיועדים להשתתפות בתקציבי השלטון המקומי.**

- **ההוצאה הלאומית לחינוך בשנת 2012 הייתה 8.6% מהתוצר המקומי הגולמי.**

1. תקציב משרד החינוך

התקציב הרגיל של משרד החינוך בשנים 2000-2014 (במיליארד ₪)

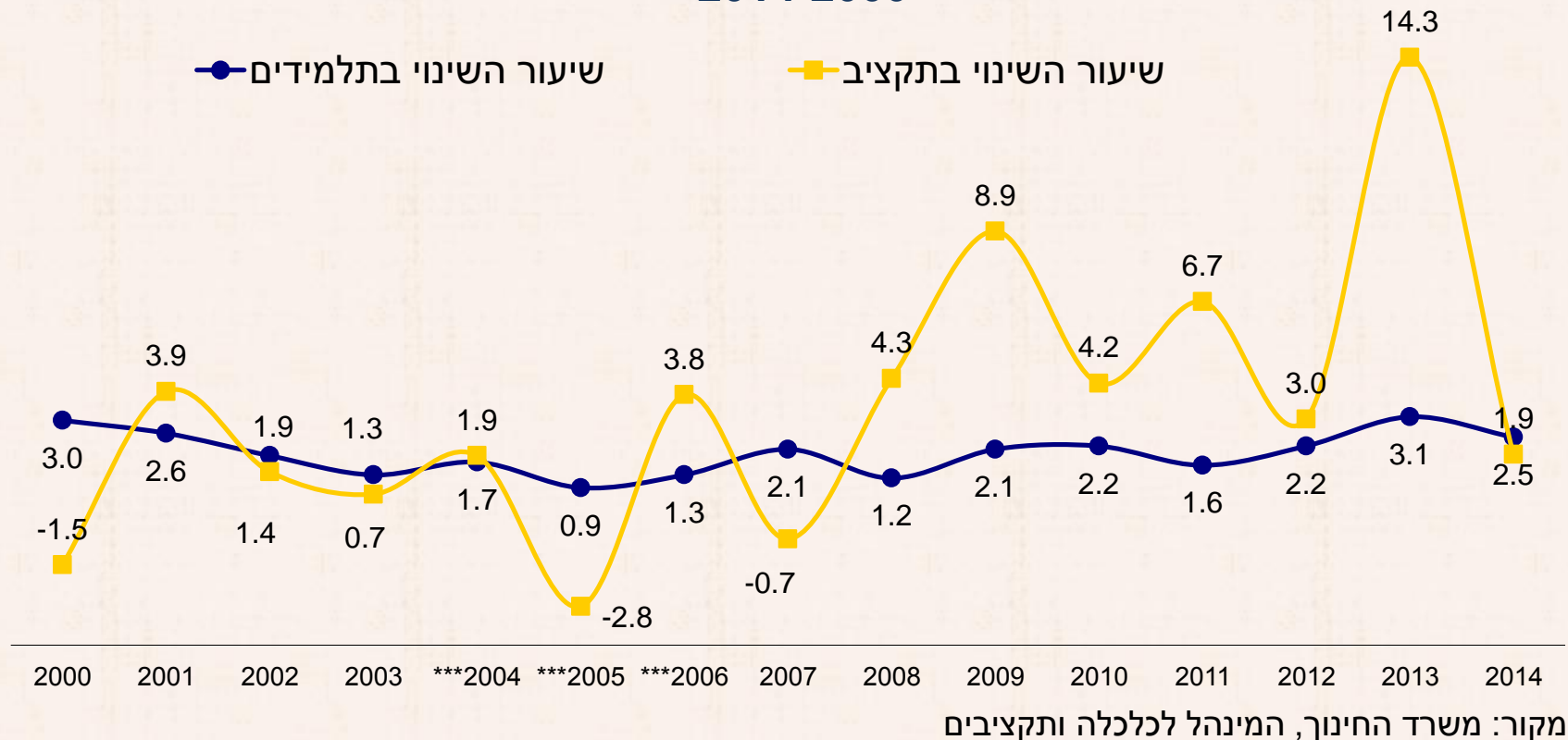

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים

תקציב משרד החינוך גדל מ-21 מיליארד שקלים ב-2000 ל-43.6 מיליארד שקלים ב-2014. גידול זה מהווה כ-61.8% במחירים קבועים. ב-4 השנים האחרונות גדל התקציב בכ-34.7% במחירים שוטפים ובכ-28.2% במחירים קבועים. תקציב הפיתוח הכללי בשנת 2013 הוא 1,818 מיליון שקלים וב-2014 הוא 1,811 מיליון שקלים.

* בשנים 2004-2006 התקציב כולל את התרבות והספורט.

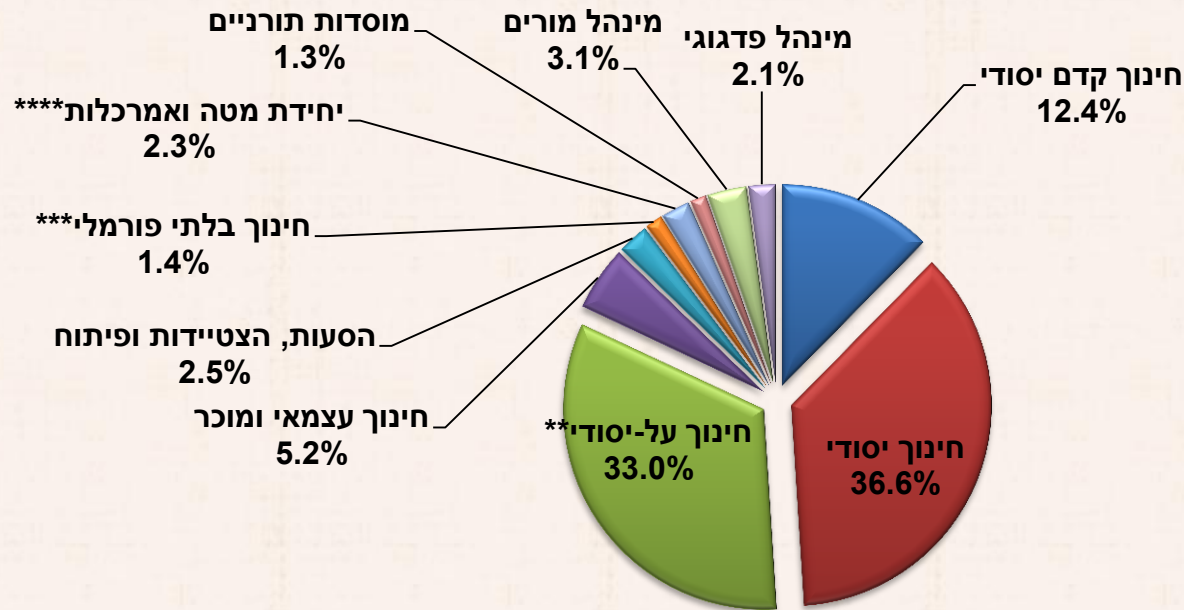
שיעור השינוי השנתי במספר התלמידים* ובתקציב** משרד החינוך, 2014-2000

בגרף זה נמדד השינוי (באחוזים) בכל שנה לעומת השנה הקודמת. בין השנים 2014-2000 מספר התלמידים גדל ב-30% בעוד התקציב גדל ב-61.8%.

* תלמידים - תלמידים במסגרות של משרד החינוך, כולל חינוך קדם-יסודי ציבורי, בתי ספר ומוסדות להכשרת מורים וגננות.
 ** מחירים קבועים (2000)
 *** בשנים 2004-2006 התקציב כולל את התרבות והספורט.

התקציב הרגיל של משרד החינוך לפי תכנית עבודה, 2014*

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים

סך כל התקציב - כ-43.6 מיליארד שקלים (לא כולל תקציב פיתוח)

מיון התקציב לפי נושאים מראה שכ-70% מיועדים לחינוך היסודי והעל-יסודי.

* הרזרבה לשכר ולהתייקרויות חולקה בין הסעיפים.

** כולל חינוך התיישבותי.

*** כולל טלוויזיה חינוכית מתנ"סים, תרבות וחינוך מבוגרים.

**** כולל: מיכון, רשות ארצית למדידה והערכה (ראמ"ה), שכר עובדי המשרד, אחזקת המשרד ועוד.

התקציב הרגיל של משרד החינוך בשנים 1995-2014, לפי מיון כלכלי (באחוזים מתוך כלל התקציב)

שנה	סך הכול תקציב באחוזים	שכר מורים	שכר אחר	שירותים, מוצרים והוצאות אחרות**
2014	100.0	73.6	16.3	10.1
2013	100.0	72.6	16.2	11.2
2012	100.0	72.9	15.8	11.3
2011	100.0	72.5	16.1	11.4
2010	100.0	73.0	16.2	10.8
2009	100.0	72.1	16.7	11.2
2008	100.0	72.2	17.9	9.9
2007	100.0	70.8	18.2	11.0
*2006	100.0	69.6	18.1	12.3
*2005	100.0	69.1	18.7	12.2
2000	100.0	73.1	16.3	10.6
1995	100.0	73.7	17.2	9.1

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים

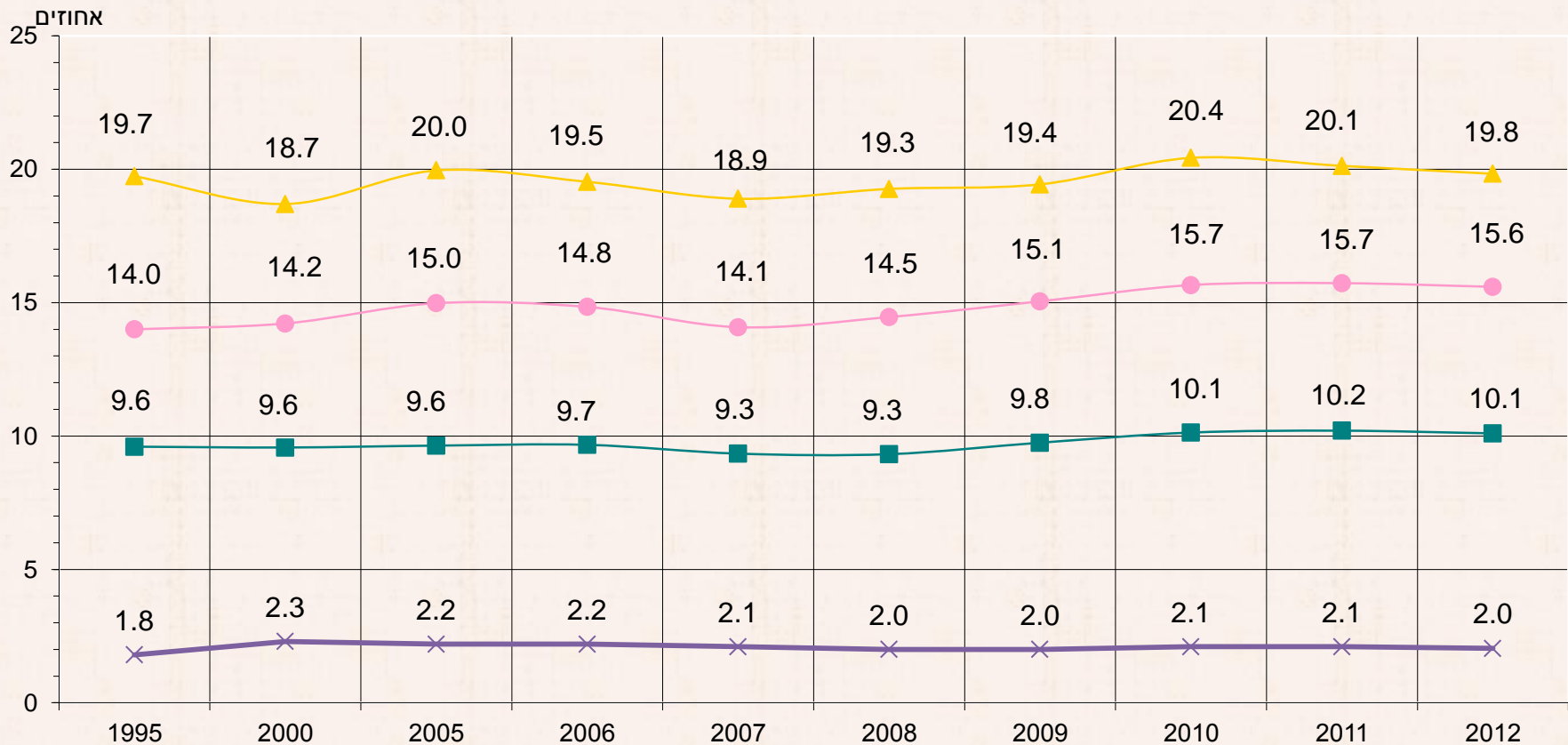
- **התפלגות תקציב משרד החינוך ב-2014 (כולל מוסדות תורניים) מלמדת כי כ- 90% מהתקציב מיועדים לשכר ורק כ- 10% לקניית שירותים, מוצרים והוצאות אחרות.**

- **השכר מחולק לשכר מורים (73.6%) ושכר אחר (16.3%), הכולל את שכר עובדי השלטון המקומי ואת שכר עובדי הציבור האחרים. שיעור השכר מסך העוגה התקציבית גדל ביחס להוצאות האחרות בכ- 1% לעומת שנת 2013. במהלך השנים 1995-2014 התפלגות התקציב נשארת יציבה למדי עם שינויים קלים. ראוי לציין כי בשנים 2005-2006 יועדו מעל 12% מהתקציב לקניות של מוצרים וזאת מפאת השבת התרבות והספורט אל משרד החינוך. משנת 2010 הנתונים כוללים את רפורמת אופק חדש, תוספת שעות הוראה בחינוך היסודי ובחטיבת הביניים במסגרת התכנית האסטרטגית שמטרתה שיפור ההישגים, האקלים הבית ספרי וטיב ההוראה.**

* בשנים 2005 ו-2006 התקציב כולל את סעיפי התרבות והספורט.

** כולל הסעות תלמידים והשתתפות בעלויות תחזוקה ושירותים למוסדות חינוך.

הוצאות הממשלה לחינוך ולהשכלה גבוהה מכלל הוצאות הממשלה (באחוזים)

▲ ההוצאות לחינוך כאחוז מהתקציב ללא החזר חובות וללא בטחון

● ההוצאות לחינוך כאחוז מהתקציב, לא כולל החזר חובות

■ ההוצאות לחינוך כולל חובות מכלל התקציב

× ההוצאות להשכלה גבוהה כאחוז מכלל התקציב

מקור: עיבוד מתוך החוברת "הצעת תקציב המדינה" לשנים המתאימות, משרד האוצר

- **בין השנים 1995-2007, אחוז הוצאות הממשלה לחינוך נע בין 9.3%-9.7% מכלל ההוצאות הממשלתיות. בשנים האחרונות 2008-2012, חלה עלייה מ-9.3% ל-10.2%. תמונת מצב דומה מתקבלת כאשר החזר חובות אינו כלול.**
- **בין השנים 1995-2000, חלה עלייה גם באחוז הוצאות הממשלה להשכלה הגבוהה מכלל התקציב. החל משנת 2007 יש יציבות בשיעור ההוצאה להשכלה גבוהה הנעה בין 2%-2.1% מסך הוצאות הממשלה.**
- **הוצאות הביטחון בישראל גבוהות יחסית. הגרף העליון מציג את ההוצאות לחינוך מסך התקציב ללא הוצאות בטחון וללא חובות. שיעור ההוצאה על חינוך, ללא שני סעיפים אלו, כמעט ומוכפלת ביחס לתקציב המדינה.**

תקציב משרד החינוך והשתתפותו בתקציבי השלטון המקומי לפי תחומי פעולה, 2014

מזה: ההשתתפות בתקציב השלטון המקומי			סה"כ תקציב משרד החינוך		
אחוז ההשתתפות מכלל התקציב	באחוזים	ש"ח באלפי	באחוזים	ש"ח באלפי	
25.6%	100%	10,794,302	100.0%	43,626,922 42,099,533 1,527,389	סה"כ התקציב הרגיל תקציב ללא רזרבה רזרבה להתייקריות
26.7%	98.86%	10,671,762	94.8%	39,923,158	חינוך פורמלי - סה"כ
4.6%	0.6%	60,005	3.1%	1,314,331	מינהל מורים
48.4%	4.0%	430,246	2.1%	889,451	מינהל פדגוגי כללי
59.5%	28.6%	3,091,280	12.3%	5,198,721	חינוך קדם-יסודי
15.2%	21.6%	2,336,421	36.6%	15,388,495	חינוך יסודי
28.5%	29.7%	3,203,132	26.7%	11,233,336	חינוך על-יסודי
19.7%	4.8%	517,914	6.2%	2,628,420	חינוך התיישבותי*
***0.0%	0.0%	0	5.2%	2,185,457	חינוך עצמאי ומוכר**
95.211%	9.6%	1,031,702	2.6%	1,083,596	הסעות, הצטיידות ופיתוח
78.5%	0.0%	1,061	0.0%	1,351	חינוך גופני
4.12%	0.45%	48,455	2.8%	1,175,632	חינוך בלתי פורמלי - סה"כ
9.8%	0.43%	46,685	1.13%	476,147	חינוך בלתי פורמלי
4.7%	0.02%	1,770	0.09%	38,052	תרבות
0.0%	0.0%	0	0.23%	97,767	טלויזיה חינוכית
0.0%	0.0%	0	1.34%	563,666	מוסדות תורניים
7.4%	1.0%	74,084	2.4%	1,000,743	אמרכלות ויחידת מטה
4.8%	0.40%	13,991	0.7%	289,764	יחידות המטה
8.5%	0.56%	60,094	1.7%	710,979	האמרכלות ועובדי המשרד

מקור: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים

בשנת 2014, משתתף משרד החינוך בתקציבי הרשות המקומית בסך של כ-10.8 מיליארדי ₪. סכום זה מהווה 25.6% מתקציב המשרד (ללא רזרבה), כ- 26.7% מהתקציב הפורמלי, כ- 4.1% מתקציב החינוך הבלתי פורמלי ו- 7.4% מתקציב האמרכלות ויחידות המטה.

* כולל חינוך על יסודי בלבד.

** כולל חינוך יסודי בלבד. נושאים אחרים כמו חינוך על-יסודי, מוסדות להכשרת עובדי הוראה, גני-ילדים ועוד, משולבים בתחומי פעולה אחרים.

*** אין השתתפות בשלטון המקומי בתחום זה, מאחר והשתתפות המשרד מועברת ישירות לרשתות החינוך החרדי, שירותי עזר כמו שרתים ומזכירות בבתי-הספר מתקצבים באמצעות תחומים אחרים לרשויות המקומיות גם עבור רשתות החינוך החרדי.

.2. ההוצאה הלאומית לחינוך

ההוצאה הלאומית והציבורית לחינוך כאחוז מהתמ"ג (תמ"ג)

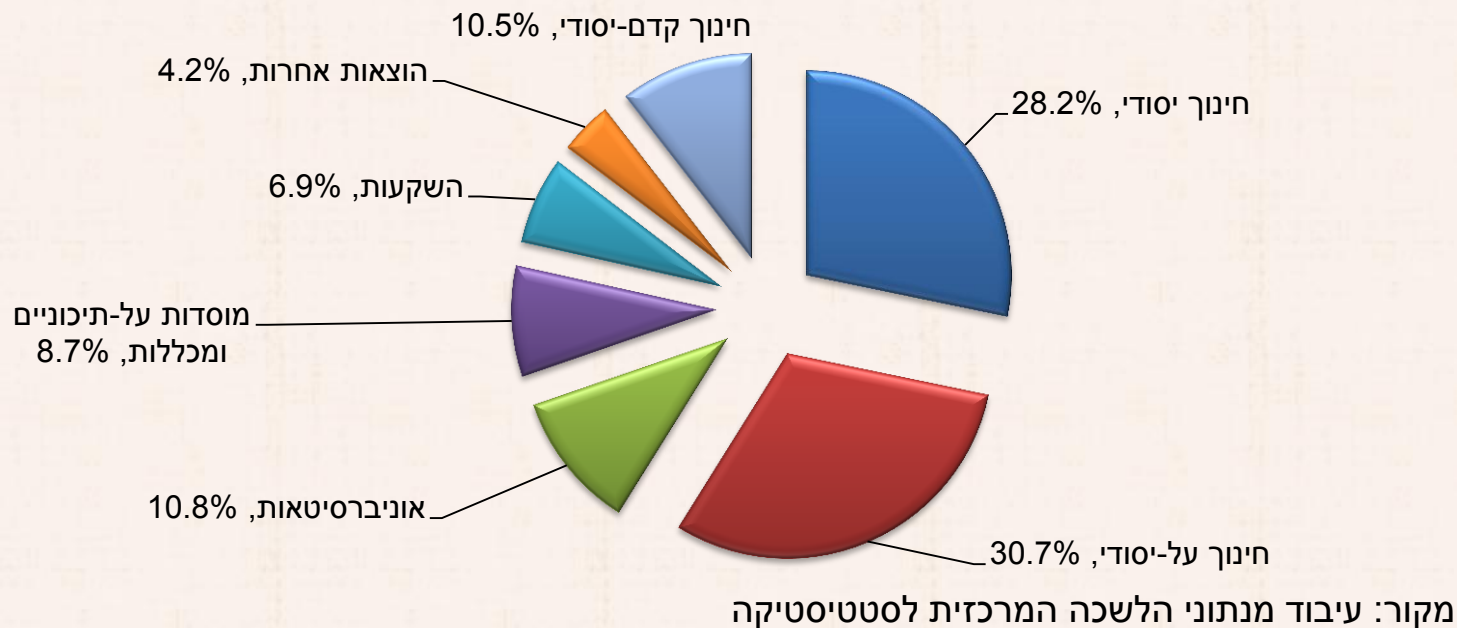

מקור: עיבוד מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

בשנת 2011 ההוצאה הלאומית לחינוך הגיעה ל-8.6% מהתוצר המקומי הגולמי. אומדן ההוצאה הציבורית הגיעה ל-6.8% מהתמ"ג. בין השנים 2006-2008 היה גידול בהוצאה הלאומית לחינוך כאחוז מהתמ"ג.

* הוצאה לאומית לחינוך לפי מגזר מממן.

התפלגות ההוצאה הלאומית לחינוך לפי שלבי חינוך, 2009*

סה"כ הוצאה לאומית 60 מיליארד ש"ח*

כ-59% מההוצאה הלאומית לחינוך ב-2009 הייתה מיועדת לחינוך היסודי ולחינוך העל-יסודי ו-10.5% מההוצאה הלאומית יועדה לגני-ילדים. לחינוך העל-תיכוני ולהשכלה הגבוהה היו מיועדים כ-20% מכלל ההוצאה הלאומית לחינוך. למעלה כ-79% מההוצאה הלאומית לחינוך מומן על ידי המגזר הממשלתי.

* ההוצאה לא כוללת בלאי.

השוואה בינלאומית של ההוצאה הלאומית* בשנת 2010 בין מוסדות חינוך בישראל

לבין מדינות נבחרות ב-OECD**

ההוצאה לתלמיד במוסדות חינוך בדולרים*** לפי מדינה ולפי שלב חינוך

ההוצאה הלאומית כאחוז מהתמ"ג	החינוך הגבוה****	החינוך העל-יסודי	החינוך היסודי	החינוך הקדם יסודי	
7.4****	10,730	5,616	5,758	3,910	ישראל
6.3	13,528	9,014	7,974	6,762	ממוצע מדינות OECD
1.19	0.79	0.62	0.72	0.58	יחס ממוצע ישראל-OECD
7.3	25,576	12,464	11,193	10,020	ארה"ב
4.7	9,580	8,607	8,296	7,177	איטליה
8.0	18,977	11,747	10,935	9,454	דנמרק
5.1	16,015	9,957	8,353	5,550	יפן
5.9	9,693	8,187	8,935	7,744	סלובניה
5.6	13,373	9,608	7,291	6,685	ספרד
5.8	10,578	8,882	5,922	5,977	פורטוגל
6.5	16,714	9,162	7,624	5,372	פינלנד
4.7	7,635	6,546	4,120	4,247	צ'כיה
6.3	15,067	10,877	6,622	6,362	צרפת
7.6	9,972	8,060	6,601	6,739	קוריאה

• **מקור הנתונים הוא השנתון הסטטיסטי של ה-OECD: Education at a Glance 2013**

• **ההוצאה הלאומית לחינוך לתלמיד בכל שלבי החינוך, כולל בחינוך הגבוה, נמוכה בישראל בהשוואה לממוצע מדינות ה-OECD.**

• **ההוצאה לחינוך כאחוז מהתמ"ג (תוצר מקומי גולמי) גבוהה בישראל בהשוואה למדינות ה-OECD. ההסבר להבדלים בין הממצאים קשור לעובדה כי שיעור הלומדים מסך כלל האוכלוסייה בישראל כ- 29.7%, גבוה משיעור הלומדים בממוצע ה-OECD. העומד על 22%, כך שסך ההוצאה על חינוך בישראל מתחלקת למספר גדול יותר של תלמידים.**

* ההוצאות לא כללו הוצאות של משקי בית לשיעורים פרטיים, לספרי לימוד ולחומרי למידה.

** Organization for Economic Cooperation and Development

*** החישוב מבוסס על כוח הקנייה בדולרים (PPP-Purchasing, Power, Parities) ינואר 2010 דולר אחד = 4.48 ₪

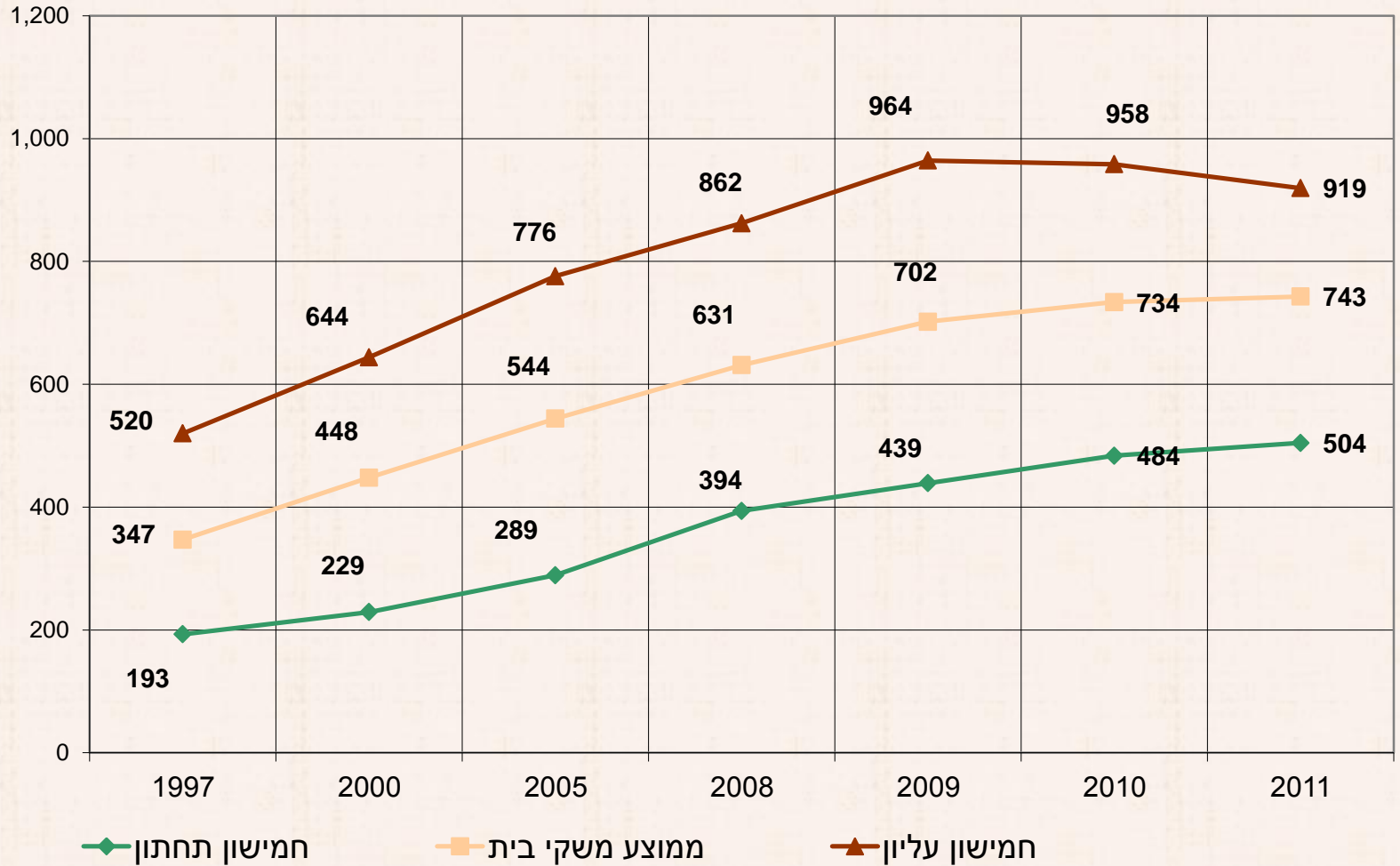
**** מוסדות על-תיכוניים ומוסדות להשכלה גבוהה

***** הוצאה לאומית לחינוך לפי מגזר מממן לא כולל הוצאה תחשיבית לבלאי.

3. ההוצאות לחינוך של משקי הבית

**במסגרת סקר הוצאות המשפחה נבדקו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
סעיפי הוצאות המשפחה ביחס להכנסותיה. משקי הבית מממנים כ-16%
מההוצאה הלאומית לחינוך.**

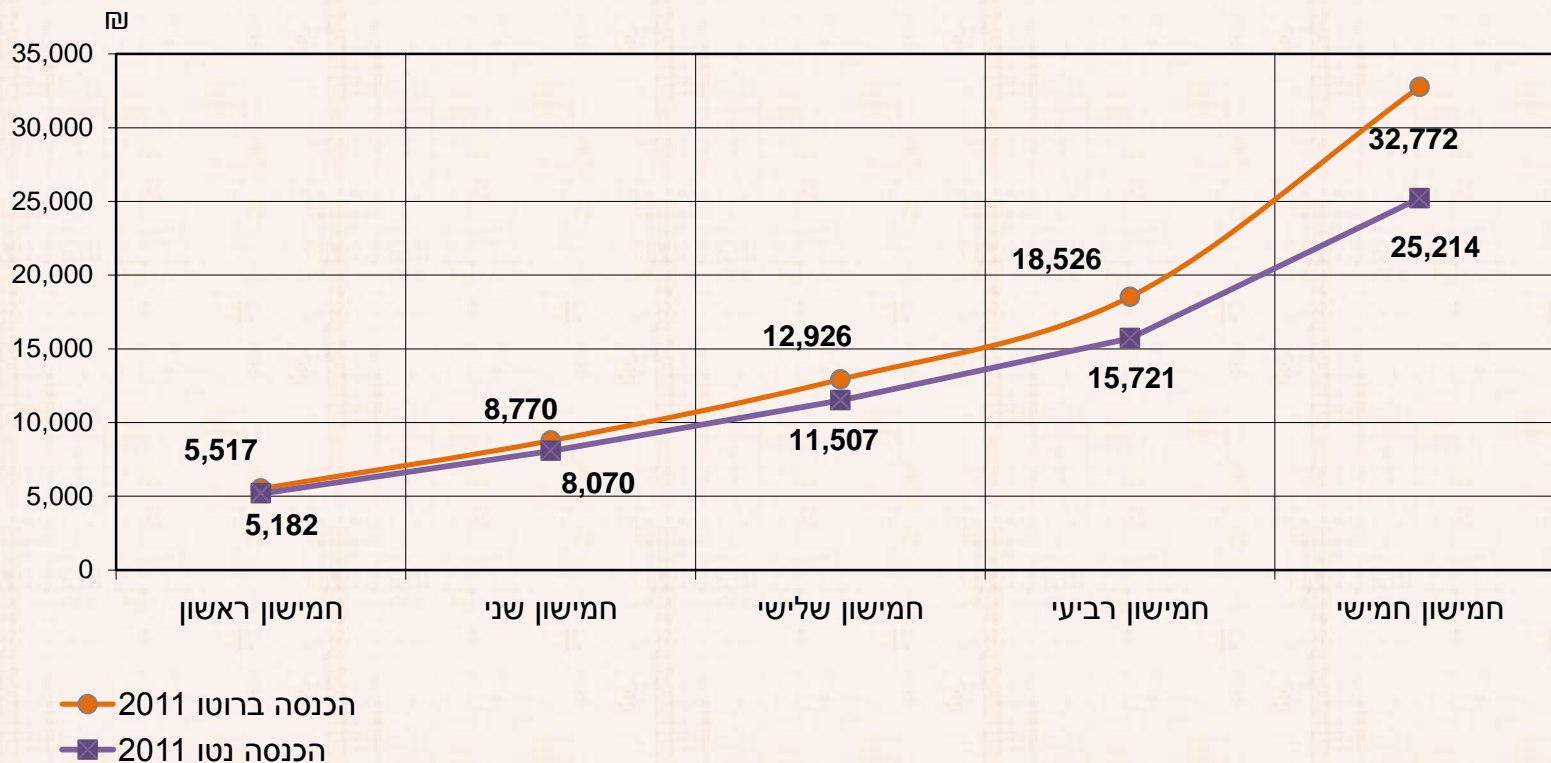
ההוצאה החודשית לשירותי חינוך של משקי הבית (בש"ח)

מקור: עיבוד מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

- **ההוצאה החודשית הממוצעת לשירותי חינוך למשקי בית הייתה ב-2011 כ-743 ₪, המהווים כ-5.3% מכלל ההוצאות לתצרוכת למשק בית למשך חודש (כ-14 אלף ₪ בממוצע).**
- **בחמישון העליון הייתה ההוצאה החודשית הממוצעת עבור שרותי חינוך גדולה ב-82% לעומת ההוצאה לחינוך בחמישון התחתון.**
- **בחמישון התחתון ההוצאה החודשית הממוצעת לשירותי חינוך ב-2011 הייתה נמוכה מזאת של החמישון העליון ב-1997.**
- **בין 2009 ל-2011, ההוצאה החודשית לשירותי הממוצעת חינוך גדלה בכ-15% בחמישון התחתון. באותה תקופה, היא ירדה בכ-5% בחמישון העליון.**

ההכנסה הכספית החודשית של משקי בית לפי חמישוני הכנסה נמוך לסטנדרטית - 2011

מקור: עיבוד מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

בשנת 2010 ההכנסה החודשית נמו של החמישון החמישי (שהכנסתו גבוהה) הייתה כ-25,570, פי 5.5 מהחמישון הראשון (שהכנסתו נמוכה). שנת 2011 צומצם הפער בין החמישון העליון לחמישון התחתון. ההכנסה החודשית נמו של החמישון החמישי היה 25,214 ש"ח, פי 4.9 מאשר ההכנסה הממוצעת נמו של החמישון התחתון בסך 5,182 ש"ח. הכנסה ממוצעת נמו של ההכנסה ברוטו כוללת את ההכנסות מקצבאות ותמיכות.